

2. synodálny podnet: Ekklesia - spoločenstvo trojjediného Boha

Kde to má začiatok

Druhý vatikánsky koncil prinavrátil pohľad na Cirkev ako na stvorenie konkrétneho spôsobu spoločenstva ľudí na základe výzvy Boha: „aby boli jedno, ako sme my jedno“ (Jn 17,22). Prvé kresťanské spoločenstvá začali používať na svoje označenie v tej dobe bežne používaný termín ekklesia, pretože primerane charakterizoval ich identitu. Ekklesia doslovne znamená zhromaždenie alebo skôr stretnutie tých, ktorí boli špeciálne zvolaní a tomuto volaniu porozumeli. V tomto prípade ide o jedinečnú udalosť jednoty a spoločenstva, ktorá primárne nevychádza z ľudí, ale je darom Boha Otca. Odkazuje na spôsob života spoločenstva trojjediného Boha, ktorý s nami komunikuje Otec prostredníctvom Syna v Duchu Svätom. Z tohto dôvodu aj každý skutok kresťanského života začína „V mene Otca, Syna a Ducha Svätého“. Tu sa zároveň nachádza „tajomstvo“ nového života, ktorý s nami komunikuje, a ku ktorému nás volá. (Por. KALLISTOS WARE, *La rivelazione della persona, dall'individuo alla comunione*, Lipa, Roma, 2017, ss. 21-44.)

Traja aktéri

Sv. Ján Zlatoustý povedal: „Ekklesia a synoda sú synonymá“. (JÁN ZLATOÚSTY, *Explicatio in Psalmum 149*: PG 55, 493.) Termín synodalita ako spoločné kráčanie je teda hlboko zakorenený v tradícii Cirkvi a odkazuje na spôsob života trojjediného Boha, Otca, ktorý s nami prostredníctvom Syna v Duchu Svätom komunikuje. Táto komunikácia nového života má vždy troch aktérov: Ježiša, zástup a apoštolov.

Prvým a samozrejme hlavným aktérom je Ježiš, ktorý preberá iniciatívu. Rozsieva Slovo a znamenia príchodu Božieho kráľovstva bez toho, aby „niekomu nadížal“ (Por. Sk 10,34). Rôznymi spôsobmi sa obracia k tým, ktorí boli spoločenstvom opustení alebo od neho oddelení, teda k chudobným a hriešnikom. Všetkým prináša nádej a oslobodenie od zla. Hoci sú povolania rozličné, ich spoločným znakom je uznanie človeka a jeho dôstojnosti potvrdenej Božím pohľadom.

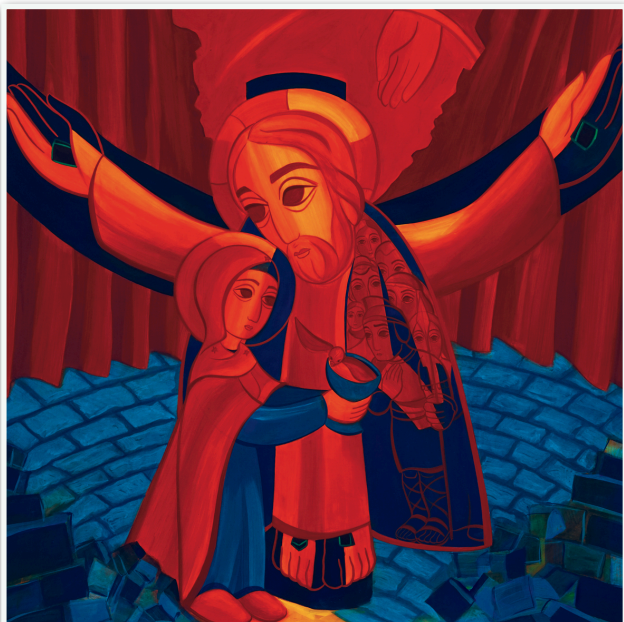
Komunikácia nového života, hlásanie evanjelia, by nebolo pochopiteľné bez neustálej Ježišovej otvorenosti voči čo najširšiemu publiku, ktoré evanjelium nazýva zástupom. Práve zástup je druhý aktér na ceste Zjavenia, pretože evanjeliové posolstvo sa neobracia len k niekoľkým osvieteným alebo vyvoleným. Ježiš nevyučuje nikoho, rozpráva sa so Samaritánkou (Por. Jn 4,1-42), ako aj uzdravuje a zároveň vyzýva k slobodnému úkonu viery slepeho od narodenia (Por. Jn 9), napriek ich spoločensky a nábožensky kompromitujúcemu postaveniu.

Medzi tými, ktorí nasledujú Ježiša, nadobúda osobitný význam obraz apoštolov, ktorých on sám povoláva a ustanovuje, aby s autoritou im zverenou sprostredkovali zástupu vzťah so Zjavením a príchodom Božieho kráľovstva. Vyvolenie tohto tretieho aktéra nie je záležitosťou nejakého mocenského postavenia, ale skôr milosťou inkluzívnej služby požehnanja a spoločenstva. Tretí aktér nemá nahradiť Ježiša, ale uľahčiť stretnutie s ním.

Nik z troch aktérov nemôže odísť zo scény. Potrební sú všetci. Bez Ježiša by sa Cirkev stala iba nejakým zmluvným vzťahom. Ježišovo miesto by obsadil niekto iný a vzťah apoštolov a zástupu by preberal scenár politických hier. Bez apoštolov by sa pretrhol vzťah s evanjeliovou pravdou a zástup by bol vystavený mýtom o Ježišovi alebo nejakej ideológii. A bez zástupu by to všetko stratilo zmysel a vzťah apoštolov k Ježišovi by sa zdeformoval na sektársku formu náboženstva. (Por. *Prípravný dokument*, body 17-21.)

Ikona: Kristus - Ukrižovaný a Zmŕtvychvstalý

Inšpiráciou pre katechézu môže byť prvá Ikona zo synodálneho diptychu, ktorý pripravili umelecké ateliéry Centra Aletti. (Podrobný komentár k ikone synodálneho diptychu a aj samotný obraz sa nachádzajú na <https://bbdieceza.sk/dokumenty/materialy-na-stiahnutie/>)

Toto umelecké spracovanie približuje ako Otec prostredníctvom Syna v Duchu Svätom s nami zdieľa spôsob života spoločenstva trojjediného Boha. Teda odkazuje na samotný okamih zrodzenia Cirkvi (Ekklesia).

Vidíme Krista, Ukrižovaného a Zmŕtvychvstalého, ktorý ako veľkňaz má súčiť s našimi slabosťami, a ktorý obetovaním seba spája ľudstvo s Bohom Otcom. Nad ním sa zjavuje Otcova ruka, ktorá ho víta v nebeskej svätyni. Vďaka Ježišovi poznáme, že Otcova ruka je rukou, ktorá dáva všetko. Veď vlastného Syna neušetril, akože by nám s ním nedaroval všetko!? (Por. Rim 8,32). Kristus darovaním seba rúca múr, ktorý v chráme oddeľoval vyvolený ľud od pohanov. Toto rozdelenie už viac nie je a pre všetkých sa otvára možnosť kráčať po ceste nového života.

Vedľa Krista je Matka Božia, ktorá ako postava Cirkvi zachytáva vodu a krv, symbol sviatostí, ktoré vyvierajú z prebodnutého boku Syna. Vo vnútri kalicha sa ukrýva holubica. Stojíme pred darovaním Ducha Svätého, ktorý nám dáva účasť na živote samotného Boha, živote synovstva a živote spoločenstva.

Mária - Cirkev, zjednotená s Kristom, podáva kalich stotníkovi, „pohanovi“, ktorý je v skutočnosti prvým veriacim. Za ním sa nachádza zástup ľudí, ktorí sú podobne ako Mária oblečení Kristom (Por. Gal 3,27), alebo skôr votkaní do Tela Kristovho. Kňazská štóla nám pripomína, že Kristus tým, že prijal ľudskú prirodzenosť, otvoril všetkým ľuďom možnosť stať sa synmi v Synovi a žiť život ako spoločenstvo, ako pokoj, ako zmierenie. Práve tu, v Kristovom srdci, sa rodí synodalita.

Podnety k zamysleniu

- Súčasná pandemická situácia nám nedovoľuje byť so zástupmi v takej miere ako za normálnych okolností. Ponúka nám priestor na intenzívnejší dialóg s trojjediným Bohom, aby sme objavili ten vzácny rozmer byť synmi v Synovi a ako to vyjadril František Saleský, aby sme boli lepšími v povolani. Veď ovocím duchovného života pastoračného kňaza je pastoračná láska.
- Práve pastoračná láska nás pohýna myslieť na zástup, ktorý je nám zverený. Kto je jeho súčasťou a kto v ňom chýba... Ona nás aj v súčasnosti pohýna hľadať spôsob, ako ľuďom povedať: **„Chýbate nám...“**

Modlitba

Trojediný Bože, pomôž nám objaviť ten vzácny dar, byť synmi v Synovi. Pomôž nám chápať, že sa navzájom potrebujeme, kňazi ľudí, ľudia kňazov a všetci Teba. Amen.